

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษา บทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน เพื่อศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ บทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน ศึกษาถึงตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม ตลอดจนปัญหา/อุปสรรคในการรวมกลุ่ม/องค์กร และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคม เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยมีระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิธีการวิจัย

การวิจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 วิธี ดังนี้

3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการศึกษาข้อมูลของลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม บทบาททางการเมืองในภาคประชาสังคม ตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม ความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ในเขตตำบลเวียงของซึ่งเป็นตำบลที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเมือง และตำบลศรีบัวบานซึ่งมีพื้นที่อยู่ในเขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 บทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคม

ส่วนที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยวิธีการศึกษา 3 ส่วน

1) จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผู้บริหารและผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน เพื่อศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ บทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองลำพูน ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยของตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมี

ส่วนร่วมในภาคประชาสังคม รวมทั้งปัญหาอุปสรรค เพื่อนำประโยชน์ที่ได้จากข้อมูลมาปรับปรุงบทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมต่อไป

2) การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารในหน่วยงานเทศบาลตำบลเวียงยองและองค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน และสำนักงานท้องถิ่นอำเภอเมืองลำพูน

3) ผลการเลือกตั้งในรอบปีที่ผ่านมา (มกราคม 2553 – มกราคม 2554) จากหน่วยงานเทศบาลตำบลเวียงยอง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน และที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2.1 ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วยประชากรกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาถึงบทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคม ตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม ตลอดจนปัญหา/อุปสรรคในการรวมกลุ่ม/องค์กรจากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ 2 ตำบล คือตำบลเวียงยอง (ตำบลในเขตเมือง) และตำบลศรีบัวบาน (ตำบลในเขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท) อำเภอเมืองลำพูน จำนวน 250 คน โดยแบ่งเป็น

ตำบลเวียงยอง (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คนใน 8 หมู่บ้าน) เป็นหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร		
			ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	บ้านพระยืน	61	98	86	184
2	บ้านแม่สารป่าแดด	195	279	347	626
3	บ้านเวียงยอง	163	204	230	434
4	บ้านแม่สารบ้านดอง	270	440	519	959
5	บ้านแม่สารป่าขาม	193	227	153	380
6	บ้านศรีเมืองยู	219	313	356	669
7	บ้านวังไฮ	159	249	287	536
8	บ้านใหม่วังไฮ	96	140	158	298
รวม		1,355	1,950	2,136	4,086

(ที่มา: ข้อมูลจากเทศบาลตำบลเวียงยอง และข้อมูล จปฐ. ประจำปี 2554 จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำพูน)

ตำบลศรีบัวบาน (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 125 คนใน 12 หมู่บ้าน) เป็นหมู่บ้าน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ได้แก่

ห มู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร		
			ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	บ้านศรีบัวบาน	322	553	543	1,096
2	บ้านจำขี้มด	141	245	239	484
3	บ้านจำบอน	202	338	335	673
4	บ้านข้าวแคะ	317	590	539	1,129
5	บ้านม้าไค้	318	548	572	1,120
6	บ้านม้าเหนือ	193	326	288	614
7	บ้านทุ่งยาว	163	251	280	531
8	บ้านหนองหล่ม	123	206	213	419
9	บ้านป่าบง	97	169	152	321
10	บ้านป่าปวย	59	93	89	182
11	บ้านดอนแก้ว	217	340	367	707
12	บ้านทุ่งยาวเหนือ	127	183	213	396
รวม		2,279	3,842	3,830	7,672

(ที่มา: ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน และข้อมูล จปฐ. ประจำปี 2554 จาก
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำพูน)

วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง กรณีที่มวลประชากรมีจำนวนแน่นอน สูตรที่ใช้คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของมวลประชากรในพื้นที่ที่มีบทบาททาง
การเมืองของภาคประชาสังคม

$$e = \frac{\text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง}}{\text{ความคลาดเคลื่อนได้}} \\ 0.05 \text{ หรือ } 5 \%$$

เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เนื่องจากการเปรียบเทียบข้อมูล 2 ตำบล เพื่อให้เห็นความเหมือนและความต่าง ที่จะได้ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบสอบถาม จำนวน 250 ชุด ใน 2 ตำบล โดยเฉลี่ยตำบลละ 125 ชุด และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้นำชุมชนในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบลๆ ละ 6 คน รวม 12 คน

3.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลที่อยู่ในห้วงระยะเวลารอบปีที่ผ่านมา (มกราคม 2553 – มกราคม 2554) เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ประชากรในพื้นที่ตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน จำนวน 250 ชุด และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน จำนวน 12 ชุด

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.4.1 แบบสอบถามสำหรับประชากรในพื้นที่ 2 ตำบล (ตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน) ในเรื่อง บทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคม ตัวบ่งชี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาคประชาสังคม ตลอดจนปัญหา/อุปสรรคในการรวมกลุ่ม/องค์กร

3.4.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้นำในชุมชน 2 ตำบล (ตำบลเวียงของและตำบลศรีบัวบาน) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น

3.4.3 เก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ และข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ว่าการอำเภอเมืองลำพูน เทศบาลตำบลเวียงของ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบัวบาน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองลำพูน และห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.5 วิธีประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) ใช้การประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ คือ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมในเขตตำบลเวียงยอง (เขตเมือง) และตำบลศรีบัวบาน (เขตกึ่งเมืองกึ่งชนบท)

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์) เน้นการบรรยายเป็นหลัก และการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ได้เลือกสรรมาอย่างดีแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อช่วยเสริมงานวิจัยเชิงปริมาณ เพราะเป็นคำตอบที่ค่อนข้างชัดเจนและหนักแน่นมากยิ่งขึ้น